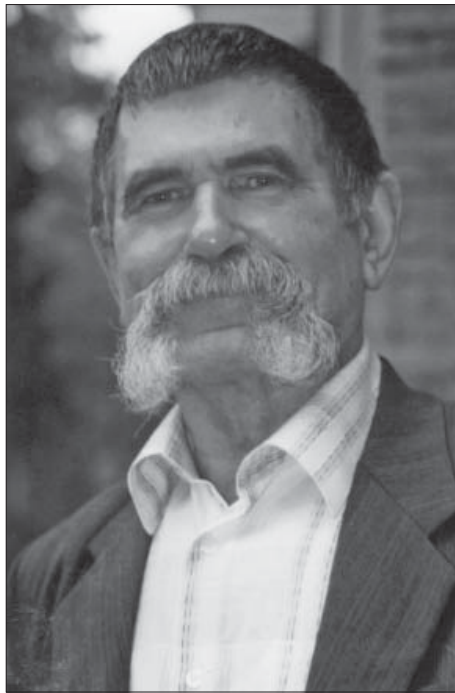


Іван Дичко

СІМ'Я ТАЛАНОВИТИХ

Тут хата зробилася храмом.
Антоніна Листопад

Якщо вам колись доведеться їхати з Полтави на Котельву або Суми через Дублянщину, не пошкодуйте часу і перед кінцевою автобусною зупинкою зверніть наліво в провулок Сосновий. Проїхавши метрів 200, ви обов'язково помітите двоповерховий будинок за невисоким парканом. І не ошатність садиби чи вишуканість архітектури передусім уразить вас. Вам упаде у вічі велична мозаїка на стіні дому, якою гостинні господарі запрошують подорожнього до свого обійстя. Сам голова сім'ї – з пишними козацькими вусами, у солом'яному брилі – хлібом-сіллю зустрічає гостей. А за ним – такий хвилюючий рідний український краєвид, «і церква, і тополі, і вітряки у полі», сірі круторогі чумацькі воли, і Дана життєдайна, Богиня наших пращурів, несе в дар своєму народу вогонь світла і добра, а далі ближній і далекий Космос – Планети, і Місяць, і Зорі, і космічний зореліт із невідомих галактик. А над усім цим – Нестор-літописець прагне занотувати все бачене та знане, щоб зберегти його для нащадків... Поруч, уже на іншій стіні, колоритна фігура кобзаря, а над ним наша планета Земля молить про спасіння. То дзвонар у розпачі б'є на сполох: «Люди! Схеміться! Вгамуйте свої надмірні потреби! Адже шлях гедонізму, єдино насолоди життям – шлях у безвихідь! Земля не витримує ваших домагань і скоро сконає від задухи!» Так задивившись, ви раптом відчуєте чийсь пильний погляд... за плечима. Озираєтесь, – а з іншої будівлі вас пронизують всевидячі очі суворого й до болю правдивого та водночас світлого, як Сонце, лику нашого великого Апостола і Пророка, спасителя нашої нації Тараса...



Василь Коркішко, художник, член НСХУ

Тож навіть із вулиці ви зрозумієте, що потрапили на диво-садибу. І це диво – насамперед її господарі. Кожного вони раді привітати і пригостити, чим Бог послав. Багато літераторів і митців з України та зарубіжжя, відвідуючи Полтаву, мали нагоду пересвідчитися в цьому,

полишаючи це привітне подружжя завжди зі щедрими дарами. Оселя ж їхня і вся садиба фіксувалася пам'яттю гостей так само, як би то був музей або храм... У дворі на стінах вісім великих мозаїчних картин. У кожній кімнаті – картини: і величні, монументальні, і натюрморти, і краєвиди нашої рідної природи; статуї. А мозаїки й мозаїчні оздоби – ледь не на кожній стіні. Через обмаль місця більшість картин, у чудових рамах, виготовлених господарем, стоять попід стінами й недоступні для огляду... Думається, що небагато знайдеться в нас заслужених і народних художників із таким багатющим доробком. І неможливо залишитися байдужим під час споглядання всього цього духовного скарбу.

Скарбу, вартото державного музею, який не завадило б відкрити, – Музею сім'ї талановитих.

Господар дому й глава родини – Василь Коркішко, обдарований художник-монументаліст, автор багатьох картин, фресок, величних мозаїк, панно, ікон, що нині є окрасою численних наших храмів, адміністративних установ, автобусних зупинок Полтави й області тощо. А він усього лише рядовий член Національної спілки художників України.

Не поступається йому талантом і дружина – Надія Коркішко-Воронцова, авторка численних картин, що зберігаються в приватних колекціях та музеях Києва, Москви, Санкт-Петербурга,



Надія Коркішко-Воронцова, художниця, поетка

багатьох міст України, Полтави й області, а також за кордоном – у Греції, Італії, Німеччині, США. Крім того, вона має у творчому доробку поетичні збірки, є лауреатом загальнонаціонального конкурсу «Українська мова – мова єднання», лауреатом премії імені В. Малика, нагороджена медаллю «Берегиня долі».

Справу батьків продовжують їхні талановиті діти. «Діти пішли по наших слідах, несучи в серцях доброту і Божу іскру таланту», – пише про свою сім'ю Надія Стефанівна. Вони змалечку любили малювати. Син Тарас у 32 роки став членом Національної спілки художників України. Другий син Богдан – художник-реставратор, розписує храми, малює ікони. Обидва закінчили з відзнакою факультет реставраційного музейного живопису Харківської академії мистецтв, до того ж Тарас був одразу переведений із третього курсу на п'ятий (єдиний за століття такий випадок). А нині й онук засвоює живопис у цьому славному навчальному закладі.

Сам Василь Ілліч Коркішко написав сотні монументальних робіт – мозаїк, виконаних у техніці «глазурована керамічна плитка і смальта», а також картини й ікони. Тільки перелік

його праць зайняв би не одну сторінку. Найбільша мозаїка художника – в центрі Полтави на фасаді плавального басейну, що біля Галереї мистецтв: тут дельфіни зображені в натуральну величину (площа близько 70 м²). Провідною була роль митця в колективах, які створювали мозаїчний образ Миколи Чудотворця на фасаді Миколаївської церкви в Полтаві, багато ікон, орнамент і розпис на стінах також полтавського храму Віри, Надії, Любові (площа понад 100 м²). У Сумській області В. Коркішко працював над розписом Троїцького храму, в Полтавській області оформив хрестильню з іконою «Хрещення Ісуса Христа», капличку, Царські Ворота й іконостас у Руновщині, ікони в церкві села Куликівка тощо. Дошки для ікон виготовляє сам – із сухого витриманого дерева (липи або верби), широкі дошки отримує, поєднуючи дві з них дубовим клином. Для тривалішого збереження зворотний бік ікони насичує гарячим розплавленим воском.

Особливо багато сил і часу віддав художник на оформлення автобусних зупинок. Під час підготовки до Олімпіади 1980 року зупинки від Полтави до Яготина були прикрашені його мозаїками на сюжети спорту й українського народного мистецтва. Під його керівництвом зроблено мозаїки на медичну тему на чотирьох поверхах поліклініки МВС у Полтаві, на теми «Наука» і «Природа» – на двох стінах школи в селі Розсошенці (по 15 м²), на морську тематику



Малярська династія. Василь Коркішко із сином Богданом на зустрічі в шкільній бібліотеці

– на фасаді та двох стінах прохідної підприємства «Полтава-риба» (по 15 м²). Коркішкови мозаїки на сільськогосподарські теми прикрашали колись контори колгоспів у селах Шилівка і Чернофедорівка (по 17 і 20 м²), на тему «Хліби» – в Шишацькому районі, на тему «Хутори



поблизу Диканьки» – автобусну зупинку при в'їзді в село Гоголеве та ін.

Звідки ж такий таланти і працелюбність, що це за диво-трудівник такий із нашого козацького краю? Василь Ілліч народився в селі Кунцеве Новосанжарського району. Його батько був музикантом, трагічно загинув ще до війни, коли Василькові щойно виповнився рік. Мати залишилася сама із двома маленькими дітьми, працювала в колгоспі, а коли випадав вільний час, займалася художнім ткацтвом і вишиванням. Роботи її – килими, рушники і вишивки – збереглися й досі. Сім'я тяжко пережила голод 1947 року: їли м'якину, а весною – липові бруньки, цвіт акації, лободу. Ледве зіп'явшись на ноги, Вася допомагав по господарству. Тримали овець, кіз, кролів, курей. За всім цим потрібен був догляд, а воду носити на гору було важко. А коли підріс, то освоїв чимало спеціальностей: став столяром, штукатуром, муляром, навіть зварювальником, опанував хитрощі з ремонту автомобілів – від налагодження двигуна до пофарбування.

Як матері не було важко, а вона таки дала дітям освіту. Старший брат Анатолій навчався музики і згодом працював учителем за цим фахом. А Василь змалечку проявив хист до малювання: малював, де тільки траплялася вільна площа, – на дереві, склі, на дошках, жерстяних листах, на фанері, на клаптиках паперу, малював усе, що потрапляло на очі. Уже тоді виготовив собі маленький мольберт і працював, наче справжній художник. Після закінчення школи він навчався в Полтавській трирічній студії образотворчого мистецтва, а 1968 року закінчив художньо-педагогічне відділення Харківського державного художнього училища (нині Харківська академія мистецтв) і працював у Полтавському художньому фонді творчого ступеня. Щороку брав участь в обласних художніх виставках, а періодично – у всеукраїнських і міжнародних... Так розростався його творчий шлях і мистецька слава.

Надія Коркішко-Воронцова походить із двох знаменитих родів: по материнській лінії вона нащадок Драгоманових (прапрадід матері – позашлюбний син Петра Драгоманова), роду, який дав Україні кілька світочів культури, а над усе – таких видатних жінок, як Олена Пчілка і Леся Українка; по батьковій лінії – із княжого роду Воронцових. Пані Надія – авторка двох поетичних збірок – «В літах осінніх йде весна» і «В моїй душі цвіте калина». Крім поезії, до цих книг увійшли репродукції картин мисткині. Вражає схожість зображених на картинах предметів із натурою. І кольорова гама, і реалістичне відтворення об'єктів живопису свідчать про неабиякий талант художниці. Можливо, хтось хотів би покартати її за натуралізм. Я особисто – «за» такий натуралізм, якщо він несе естетич-

не задоволення, викликає захоплення. Звісно, передусім чарують наші рідні пейзажі: «Ріка Ворскла», «Ранок», «Тополя біля хати», «Вечоріє». Від цієї останньої картини так і віє прохолодою, чується аромат вогкості й роси, якими напоєний вечір після спекотного дня. Не менш хвилюючі й живописні спогади дитинства мисткині: картини «Рідна хата», «Бабусина оселя», «Засніжена хата», «Старе подвір'я». А під час їх споглядання так доречно згадуються слова з вірша пані Надії:

*Спорішева стежка з рідного порогу,
Проводжала ненька діток у дорогу.*

(«Заповідь нащадкам»)

Особливо вдаються художниці натюрморти, а надто – квіти. Вони виписані настільки правдиво, що аж відчуваєш аромат – бузковий, трояндовий, весною пахне від пролісків... Напевно, сама мисткиня і спонукає нас до такого сприймання картин, наповнених її енергетикою. Як, мабуть, і неспроста з'явилися такі рядки її вірша:

*Пахли рожеві півонії,
Наче парфуми «Шанель».*

(«Пахли півонії»)

Немало поетичних творів літераторка присвятила рідній природі, захопившись її багатством, красою:

*Богу вдячна, низько до землі вклонюся,
Із криниці воду п'ю і не нан'юся.*

(«Земле рідна»)

Уражають живою фольклорною образністю її метафори:

*Чисте небо, світлі зорі,
Ясний місяць на просторі
Між хмаринками блукає,
Зірненьку своєю шукає.*

Або:

*З берізкою грався пустун-вітерець:
Розчісував лагідно коси.*

(«Перед дощем»)

Авторка добре усвідомлює одвічну істину, що талант – це перш за все тяжка праця:

*Хай буде поблажлива ліра
У праці до сьомого поту.*

(«Моя творчість»)

Заслуговує на увагу й інтимна лірика Надії Коркішко-Воронцової, присвячена світлому почуттю кохання, чоловікові, родині:

*Нагрянуло неждане і шалене
Кохання і святкове, і буденне...*

(«Грішне кохання»)

У своїх спогадах Надія Стефанівна часто з удачністю згадує материнську велику і дружню сім'ю: «Усі жили мирно, завжди допомагали



одне одному. Я багато разів розповідала про них моїм дітям як про взірць доброти, чуйності і взаємодопомоги в родині. І мені приємно, що наші діти наслідують сімейні традиції, передаючи їх онукам. Це дуже потрібно нині, коли на маленьких людей такий великий інформаційний тиск і дітям непросто зрозуміти, визначити моральні цінності». Як і в цих щирих словах, у більшості поезій та картин мисткині приваблює її відвертість, простота й задушевність:

*Спасибі долі і життю,
Вклонитись Богові я мушу.*

(«Я вдячна долі і життю»)

Дивуєшся, як ця талановита і яскрава жінка все встигає: і вдома з великою сім'єю, і на городі, і на пасіці, і з онуками, і активно співпрацює у двох хороших капелах міста, а ще займається художньою вишивкою, в'яже, і при цьому знаходить час для малювання й поезії! Воістину непізнаний секрет – Жінка!

А втім, хочеться повернутися ще раз до глави цього талановитого сімейства. Він, без сумніву, опора роду. Виростив дітей, допоміг і дав можливість реалізуватися їхнім талантам, дав усім освіту, побудував кілька будинків для дітей і для себе, посадив більше ста дерев, особливо грецьких горіхів. На своїй малій батьківщині викорчовував терен і натомість садив горіхи. Вони тепер уже великі і родять на користь усім людям, котрі мешкають поблизу. І земляки вдячні пану Василеві. А його великі, напрацьовані руки свідчать, що походить від тих взірцевих трудів-

ників, на яких світ тримається. Він приклад для наслідування своїм і нашим дітям та онукам...

Думається, коли б у нашому суспільстві, в кожному з нас утілилася хоч би децима тих чеснот, якими наділив Бог це славне сімейство і які здобуті їхніми талантом і працелюбністю, то жилося б нам куди краще, ніж маємо нині. А разом тут і питаюся: чи якось ушанувала держава цей гідний наслідування творчий і трудовий подвиг двох скромних, рядових, та все ж таких незвичайних людей? Питання риторичне, хоч відповідь на нього – традиційна для сьогодення. Обоє вже – пенсіонери, Василь Ілліч отримує півтори тисячі, а Надія Стефанівна – мінімальну виплату. Живуть із натурального господарства, яке тягнуть на своїх плечах. І тільки тому, хто вміє чути і бачити серцем, помітно, як квилять над їхнім обійстям музи, як просяться в зримий для людей простір ще не народжені діти-твори... І дивно, і прикро з усього цього. Бо й справді, вони варті «Музею Талановитих», музею Коркішків, як і всі наші митці-краяни, як ціла культурна громада, – варті державної турботи і підтримки. Бо такі завдяки їм не вмирає душа України. «Нехай Бог дає нам тільки здоров'я, а все решту ми маємо», – каже Надія Стефанівна, яка добре знається на справжніх скарбах, котрі не мають грошових еквівалентів. Хай же щастить цим високим митцям-мрійникам, цим натхненним трудолюбцям у нашому нелегкому земному бутті, а Небесну прихильність вони давно здобули.

Михайло Шкурка

ЛЕБЕДИНСЬКЕ ЛІТО В ЖИТТІ І ТВОРЧОСТІ СЕРГІЯ РАХМАНІНОВА

**До 140-річчя від дня народження та 120-річчя з часу перебування
на Лебединщині видатного композитора**

1893 рік позначився для Сергія Васильовича Рахманінова (1873–1943), молодого російського композитора і піаніста, стрімким професійним злетом. Після закінчення (1892) Московської консерваторії (клас відомого професора О. С. Аренського) та успішного виконання у Большому театрі дипломного твору – опери «Алеко» – його популярність набуває широкого розмаху. Слава про талановитого музиканта докотилася й до України. Удвох із товаришем – співаком Михайлом Якимовичем Слоновим (1869–1930) – 27 січня 1893 року вони дають великий концерт у залі Харківського дворян-

ського зібрання. На концерті було присутне купецьке подружжя Є. Н. і Я. М. Лисікови. Музика Сергія Рахманінова їм дуже сподобалася, а сам музикант своєю зовнішністю нагадав єдиного сина, котрий молодим передчасно пішов із життя. За цих обставин Лисікови запросили Сергія Рахманінова і Михайла Слонова приїхати влітку 1893 року відпочити на їхній дачі в повітому містечку Лебедині Харківської губернії. Незважаючи на свою завантаженість справами, Рахманінов погоджується прибути в Лебедин. Так, у листі до Модеста Чайковського від 13 травня 1893 року з Новгорода він

